

NOTA BETREFFENDE DE DIENSTEN WELKE TIJDENS DE OORLOG 1914-18 BE-
WEZEN WERDEN DOOR DE AAN BOORD VAN VISSERSVAARTUIGEN AANGEMONSTERDE
ZEELIEDEN, DIE UIT ENGELSE HAVENS VAARDEN.-----

Het is duidelijk dat geen enkel tak van de zeevaart aan de ge-
varen van de oorlog ontsnapt is. Ook de zeevisserij werd er door
getroffen.

De in België ingeschreven stoomschepen waren voorzien van ge-
schut ten einde hun bevoorradingsstaak te kunnen volbrengen en om
te voorkomen dat de leden van de bemanning als vrijeschutters zou-
den worden aanzien, werden zij door de Engelse zeemacht in haar
reserven ingedeeld. Tezelfdertijd kregen de bemanningen onderricht
in het hanteren van het geschut en van zeemijnen ten einde zich
tegen aanvallen van onderzeeboten te kunnen verdedigen.

Deze treilers hadden niet enkel tot taak de visvangst te bedrij-
ven maar dienden tevens de kleinere zeilschepen te beschermen,
eventueel offensief tegen de vijandelijke duikboten in te grijpen
en in elk geval hulp te verlenen aan de geallieerde schepen die in
nood zouden verkeren.

Het kranig gedrag van onze vissers werd destijds in Engeland
geprezen en menige visser werd met het DISTINGUISHED SERVICE CROSS
onderscheiden.

Het past hier een lijst op te geven van de gevechten die zij
leverden, van de verliezen die ze leden en van de bemanningen die
door hen gered werden.

AANTAL GEREDDE BEMANNINGEN

0.130	Jacqueline	Schipper	BLOND2 Ars.	26.05.1915	29 man
0. 85	Président Stevens	"	DEFER A.	29.06	125 man
0. 82	Gaby	"	DECLERCQ A.	30.06	25 man
0. 35	Alfred Edith	"	BROUCKSON R.	4.07	18 man
0.151	Nadine	"	PONJAERT L.	25.12	42 man
0. 83	Marcelle	"	WITTRUCK A.	23.03.1916	5 man
0. 82	Gaby	"	DECLERCQ A.	2.05	4 man
0. 97	Marie-Louise	"	BEUREN H.	30.01.1917	5 man
0. 25	Koning Albert	"	ZANDERS E.	2.02	3 man
0.151	Nadine	"	PONJAERT L.	30.03	73 man
0. 55	Comte v.d. Burgh	"	VANWETTER A.	29.04	6 man
0.140	Raymond	"	BLONDE Ars.	12.06	32 man
0. 81	Prinses Marie-José	"	LEFEVER P.	5.06	4 man
0. 81	Isa	"	DEDRIE L.	2.07	24 man
0. 85	President Stevens	"	DEFER P.	6.08	33 man
0.170	Delta A.	"	GODERIS H.	6.10	25 man
0. 76	Ibis VI	"	COOPMAN Fr.	2.02.1918	18 man
0. 87	Emmanuel	"	PINCKET P.	1918	2 man
0. 76	Ibis VI	"	COOPMAN Fr.	1918	3
					Engelse vlie- geniers

GEVECHTEN MET DUIKBOTEN

O.130	Jacqueline	Schipper		BLONDE Ars.
O.140	Raymond	"		BLONDE Ars.
O. 81	Isa	"		DEDRIE L.
O.131	John	"		PINCKET P.
O. 75	Ibis V	"		BRIJS Alb.
O.154	Marguerite	"		VERDUYN
O. 38	Pr. Marie-José	"		KLAUSING L.
O. 43	Marthe	"		AZAERT P.
O. 55	Comte v.d. Burgh	"		VANWETTER A.
O. 35	Alfred Edith	"		BROUCKXON R.
			(ramde een duikboot)	
O.120	Baron Ruzette	"		ZONNEKEYN
O. 85	President Stevens	"		DEFER P.

=====

VERLIEZEN IN SCHEPEN

O.213	Louis Emile	Schipper	SMISSAERT	7.10.1914	op een mijn gelopen
O.171	Delta B.	"	TITELJON	2.06.1915	door duikboot gezonken
N. 1	Vivid	"	NYVILLE	14.07.1915	op een mijn gelopen
O.218	Alfr. Marceline	"	DESOMER	7.11.1916	door duik- boot gezonken
N. 25	Hendrik	"	VIAENE L.	23.11.1916	" "
O.126	Neptune	"	ZONNEKEYN	26.12.1916	getorpedeerd
N. 20	Marguerite	"	DECROP P.	30.12.1916	"
O. 83	Marcelle	"	WITTROCK A.	30.01.1917	"
P. 85	Justine Marie	"	LEENAERS L.	19.02.1917	"
P.103	Diamant Cross	"	VERCOUTER A.	1.03.1917	"
P. 51	Marie Zenobie	"	CHRISTIAEN C.	23.4.1918	"
P. 59	Lejeune Arth.	"	CALCOEN L.	29.01.1918	"
P. 48	Marie	"	GONSALES P.	29.01.1918	"
O. 31	De twee Marcels	"	CORNEAU H.	29.01.1918	"
O.216	Edouard Marie	"	SEVERY J.	5.03.1918	"
O.170	Delta	"	COENE L.	24.04.1918	"

Dit beknopt overzicht demonstreert voldoende welk aandeel de visserij in de oorlog had.

Door het K.B. van 20 mei 1915 uit te vaardigen bewees Z.M. Koning Albert volledig op de hoogte te zijn van de gevaren waaraan de vissers blootgesteld waren, vermits het pensioen van tijdens de oorlog gewonde vissers verdubbeld werd en deze maatregel eveneens van toepassing was op de weduwen en wezen van de vissers die op zee voor het Vaderland gevallen waren

In welke omstandigheden vaarden onze vissers tijdens de oorlog 1914-18 ?

DE ZEILSCHEPEN : deze zetten koers naar de visgronden die hen aangeduid werden door de Engelse zeevaartautoriteiten, bij wie zij zich moesten melden alvorens de haven te verlaten.

DE STOOMTREILERS : deze waren over drie thuishavens verspreid(1)

- Milford-Haven : alle Belgische treilers vaarden onder Belgische vlag en waren met geschut bewapend. Indien ze aangevallen werden moest de Engelse vlag gehesen worden en moest de bemanning het uniform van de Engelse Zeemacht aantrekken, opdat ze niet als vrijschutters beschouwd of behandeld zouden worden. Hieruit volgt dat ze militairen waren onder vreemde vlag, alhoewel ze niet als zulks beschouwd werden.
- Fleetwood : de Belgische schepen vaarden er onder Engelse vlag met Belgische bemanning en per groep van vijf schepen die in de mate van het mogelijke te samen bleven. Een van deze vijf schepen was bewapend en voer onder het bevel van Engelse officieren met Engelse kanonnières aan boord. Ze vaarden in dezelfde voorwaarden als de schepen van Milford-Haven.

Deze Belgische bemanningen gaven blijk van moed en zelfopoffering. In feite verzekerden ze twee diensten, namelijk de bescherming van de kustbootjes en de bevoorrading van Groot-Brittannië en zijn Geallieerden. (2)

(1) In de nota wordt de derde thuishaven niet vermeld.

(2) Deze nota werd destijds opgesteld door het Sekretariaat van de "Federatie van de Belgische Zeelieden der beide Oorlogen" Oostende, met de wens dat de bewezen diensten met deze van de militairen uit Wereldoorlog I zou gelijkgesteld zijn geworden.

ENSORIANA

-Pascal BONAFoux, Les peintres et l'autoportrait, Genève (SKIRA), 1984

Luxueuze kunstpublicatie over het zelfportret ; met reproductie in kleur van vijf ENSOR-schilderijen : "Troostende maagd", "Ecce homo", "Gevaarlijke koks", "Ensor omringd door maskers" en "Zelfportret met Bloemenhoed".

- Phil MERTENS (red.), Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België.

Inventaris-Catalogus van de moderne schilderkunst, Brussel, 1984
800 blz. dikke catalogoog met afbeeldingen van de 15 ENSOR-schilderijen in bezit van het museum. Andere Oostendenaars erin vermeld : BEERNAERT, BOEL, ELIAS, GERBOSCH, HALLE, HAMMAN, FINCH, MUSIN & SPILLIAERT.

N.H.